

Cauza C-507/19**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

3 iulie 2019

Instanța de trimitere:

Bundesverwaltungsgericht (Germania)

Data deciziei de trimitere:

14 mai 2019

Pârâtă, apelantă și recurentă:

Republica Federală Germania

Reclamant, intimat în apel și în recurs:

XT

Obiectul litigiului principal

Acordarea statutului de refugiat *ipso facto* în conformitate cu articolul 3 alineatul (2) a doua teză din Legea privind azilul (Asylgesetz, denumită în continuare „AsylG”).

Obiectul și temeiul juridic al trimiterii preliminare

Interpretarea articolului 12 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2011/95/UE; articolul 267 TFUE

Întrebările preliminare

1. Pentru a răspunde la întrebarea dacă protecția sau asistența din partea UNRWA (Agenția Organizației Națiunilor Unite de Ajutorare și Lucrări pentru Refugiații Palestinieni din Orientul Apropiat, denumită în continuare „UNRWA”), de care beneficiază un apatrid palestinian încetează, în sensul articolului 12 alineatul (1) litera (a) a doua teză din Directiva 2011/95/UE, trebuie să se ia în

considerare, din punct de vedere geografic, doar zona de operațiuni respectivă (Fâșia Gaza, Iordania, Liban, Siria, Cisiordania) în care apatridul a avut reședința efectivă la părăsirea zonei acoperite de mandatul UNRWA (în speță, Siria) sau ar trebui să se ia în considerare, de asemenea, și alte zone de operațiuni aparținând zonei de mandat a UNRWA?

2. În cazul în care nu trebuie luată în considerare numai zona de operațiuni de la părăsirea zonei de mandat: trebuie să fie luate în considerare întotdeauna și independent de alte condiții toate zonele de operațiuni ale zonei de mandat? În cazul unui răspuns negativ: alte zone de operațiuni trebuie să fie luate în considerare numai în cazul în care apatridul a avut o legătură (teritorială) substanțială cu respectiva zonă de operațiuni? Pentru existența unei astfel de legături, este necesară menținerea unei reședințe obișnuite – la părăsirea celei existente sau a fostei reședințe? Există circumstanțe suplimentare care trebuie luate în considerare la verificarea legăturii (teritoriale) substanțiale? În cazul unui răspuns afirmativ: care sunt acestea? Prezintă relevanță aspectul dacă apatridul, la data părăsirii zonei acoperite de mandatul UNRWA, putea în mod rezonabil să intre în zona de operațiuni în cauză?

3. Un apatrid care părăsește zona de mandat al UNRWA, întrucât se află într-o situație personală de insecuritate gravă în zona de operațiuni a reședinței sale efective, iar UNRWA nu poate să îi acorde protecție sau asistență în acea zonă, beneficiază de protecția *ipso facto* a directivei în sensul articolului 12 alineatul (1) litera (a) a doua teză din Directiva 2011/95/UE și în cazul în care, anterior, s-a dus în această zonă de operațiuni, fără ca în zona de operațiuni a reședinței sale anterioare să se fi aflat într-o situație personală de insecuritate gravă și fără să poată presupune că, date fiind raporturile la momentul intrării în zona de operațiuni în care s-a dus, va beneficia de protecția sau asistența UNRWA și că se va putea întoarce, într-un timp previzibil, în zona de operațiuni a reședinței sale de până atunci?

4. Pentru aprecierea aspectului dacă unui apatrid nu îi poate fi recunoscut statutul de refugiat *ipso facto* deoarece condițiile prevăzute la articolul 12 alineatul (1) litera (a) a doua teză din Directiva 2011/95/UE au încetat după părăsirea zonei de mandat al UNRWA, trebuie să fie luată în considerare doar zona de operațiuni a ultimei reședințe obișnuite? În cazul unui răspuns negativ: trebuie să fie luate în considerare suplimentar, prin analogie, zonele de la data părăsirii, conform punctului 2? În cazul unui răspuns negativ: care sunt criteriile pe baza cărora trebuie să se stabilească zonele care trebuie să fie luate în considerare la momentul soluționării cererii? Încetarea condițiilor prevăzute la articolul 12 alineatul (1) litera (a) a doua teză din Directiva 2011/95/UE presupune disponibilitatea autorităților (de stat sau cvasi de stat) în zona de operațiuni în cauză de a prelua (din nou) apatridul?

5. În cazul în care, în legătură cu existența sau încetarea condițiilor prevăzute la articolul 12 alineatul (1) litera (a) a doua teză din Directiva 2011/95/UE, prezintă relevanță zona de operațiuni a (ultimei) reședințe obișnuite: care sunt

criteriile relevante care pot justifica existența unei reședințe obișnuite? Este necesară o ședere legală, autorizată de statul de reședință? În cazul unui răspuns negativ: este necesară cel puțin acceptarea deliberată a șederii apatridului în cauză de către autoritățile responsabile din zona de operațiuni? În cazul unui răspuns afirmativ în această privință: este necesar ca prezența fiecărei persoane apatride să fie cunoscută în mod specific autorităților responsabile sau este suficientă acceptarea deliberată a șederii în calitate de membru al unui grup mai larg de persoane? În cazul unui răspuns negativ: este suficientă doar o ședere efectivă mai îndelungată?

Dispozițiile de drept internațional invocate

Convenția privind statutul refugiaților din 28 iulie 1951 (denumită în continuare „Convenția de la Geneva”), articolul 1 secțiunea A, precum și secțiunile D, E și F.

Dispozițiile de drept al Uniunii invocate

Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate (JO 2011, L 337, p. 9, denumită în continuare „Directiva 2011/95”) - articolul 12 alineatul (1) litera (a) prima teză (denumită în continuare „clauza de excludere”) și a doua teză (denumită în continuare „clauza de includere”); articolul 2 literele (d) și (n).

Dispozițiile naționale invocate

Legea privind azilul (Asylgesetz, AsylG) - articolele 3 („Acordarea statutului de refugiat”), 27 („Altfel de siguranță împotriva persecuției”), 29 („Cereri inadmisibile”), 77 („Decizia instanței”).

Jurisprudența Curții de Justiție invocată

Hotărârea din 25 iulie 2018, Alheto (C-585/16, ECLI:EU:C:2018:584, punctele 7, 86, 92, 110 și urm., 127, 131 și urm., 140);

Hotărârea din 19 decembrie 2012, El Kott și alții (C-364/11, EU:C:2012:826, punctele 49-51, 52, 54, 58-65, 75-77 și 81);

Hotărârea din 17 iunie 2010, Bolbol (C-31/09, ECLI:EU:C:2010:351, punctele 44, 51).

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii

- 1 Reclamantul, care s-a născut în Damasc, este un apatrid palestinian. Acesta solicită acordarea statutului de refugiat *ipso facto* în conformitate cu articolul 3 alineatul (3) a doua teză din AsylG. Potrivit informațiilor furnizate chiar de el, acesta a intrat pe teritoriul Republicii Federale în decembrie 2015. La începutul lunii februarie 2016, acesta depus o cerere de azil. În cadrul audierii sale, acesta a arătat că, începând din octombrie 2013 și până la 20 noiembrie 2015, a prestat activități ocazionale în Liban. Întrucât nu ar fi primit drept de ședere în acea țară, iar forțele de securitate libaneze ar fi început să „îi” expulzeze înapoi în Siria, s-ar fi întors în această țară. Până la ieșirea sa din țară la sfârșitul lunii noiembrie 2015, acesta și-ar fi avut reședința în Qudsaya (Siria). Familia sa ar locui în continuare acolo. Susține că a părăsit Siria din cauza războiului. În cazul în care s-ar întoarce în Siria, se teme că ar fi arestat.
- 2 Prin decizia din 29 august 2016, Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Oficiul Federal al Migrației și Refugiaților, Germania, denumit în continuare „Bundesamt”) a recunoscut reclamantului statutul de protecție subsidiară. În rest, acesta a respins cererea de azil a acestuia.
- 3 Prin hotărârea din 24 noiembrie 2016, Verwaltungsgericht (Tribunalul Administrativ) a obligat pârâta să recunoască statutul de refugiat al reclamantului. În motivare, a arătat că acesta ar risca să fie persecutat în sensul articolului 3 din AsylG.
- 4 În cadrul apelului, reclamantul a înaintat o fotocopie a unui document de înregistrare al UNRWA, prezentat deja cu ocazia audierii sale la Bundesamt. Pe baza „Family Registration Card”, acesta a fost înregistrat ca membru al familiei în cadrul lagărului Yarmouk (situat în partea de sud a orașului Damasc).
- 5 Prin hotărârea din 18 decembrie 2017, Oberverwaltungsgericht (Tribunalul Administrativ Superior) a respins apelul pârâtei împotriva hotărârii Verwaltungsgericht (Tribunalul Administrativ). În motivare, a arătat că reclamantul este un refugiat apatrid aparținând poporului palestinian în sensul articolului 3 alineatul (3) a doua teză din AsylG. A susținut că protecția UNRWA se extindea asupra reclamantului. De asemenea, a arătat că acesta nu intra nici la motivul de excludere întemeiat pe lipsa de vulnerabilitate, întrucât în cazul său protecția UNRWA a încetat din motive independente de voința acestuia. La plecarea din Siria, acesta s-ar fi aflat într-o situație personală de insecuritate gravă. Date fiind constrângerile independente de voința sa, plecarea sa din țară nu poate fi considerată voluntară. Acest lucru îl arată faptul că i-a fost acordat statutul de protecție subsidiară. În momentul plecării din țară, nu ar fi avut nicio altă posibilitate de a beneficia de protecția UNRWA în alte părți ale zonei de operațiuni. Încă înainte de plecarea reclamantului din Siria, Iordania și Libanul își închiseseră deja granițele pentru refugiații palestinieni din acea țară.

- 6 În motivarea recursului său, pârâta arată că este necesar să se clarifice dacă aplicarea articolului 12 alineatul (1) litera (a) a doua teză din Directiva 2011/95 este exclusă în cazul în care un apatrid palestinian aflat sub protecția sau asistența UNRWA își are reședința pentru o perioadă mai îndelungată într-o altă zonă de operațiuni a UNRWA decât cea în care a beneficiat anterior de prestațiile agenției de ajutorare, iar în zona de operațiuni a reședinței sale actuale nu încearcă să obțină protecția sau asistența UNRWA.

Prezentare succintă a motivării trimiterii preliminare

Inadmisibilitatea cererii de azil a reclamantului, deoarece „prima țară de azil” ar fi cea competentă

- 7 Conform articolului 29 alineatul (1) punctul 4 din AsylG, cererea de azil a reclamantului nu este inadmisibilă. Aceasta s-ar întâmpla numai în situația în care un stat, care nu este un stat membru al Uniunii Europene, ar fi dispus să reia persoana străină, în calitate de alt stat terț, în conformitate cu articolul 27 din AsylG. Prin aceste dispoziții din AsylG, legiuitorul german a transpus conceptul de primă țară de azil, conform articolului 35 din Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale (JO 2013, L 180, p. 60, denumită în continuare „Directiva 2013/32”). „O altă țară terță” în sensul articolului 29 alineatul (1) punctul 4 coroborat cu articolul 27 din AsylG, respectiv „primă țară de azil” în sensul articolului 35 din Directiva 2013/32 poate fi doar o țară al cărei teritoriu se distinge de țara în care solicitantul își are reședința obișnuită.
- 8 Motivul de inadmisibilitate prevăzut la articolul 29 alineatul (1) punctul 4 din AsylG nu poate fi reținut: dacă reclamantul, înainte de a părăsi zona de mandat al UNRWA, și-ar fi avut ultima reședință obișnuită în Liban, atunci acest stat, în calitate de stat al reședinței obișnuite, nu ar fi un stat terț. Nici Siria nu ar putea fi considerată un astfel de stat, întrucât, chiar dacă pentru reclamant nu ar fi existat riscul de persecuție în Siria, la sfârșitul lunii noiembrie a anului 2015, în acea țară nu puteau fi asigurate condiții de trai rezonabile, din cauza stării de război. În schimb, dacă reclamantul ar fi avut în Siria ultima reședință obișnuită, atunci Libanul nu ar putea fi considerat țară terță respectiv primă țară de azil, întrucât, după plecarea sa din Siria la sfârșitul lunii noiembrie a anului 2015, reclamantul nu a mai avut reședința în Liban.

Temeinicia cererii de azil în cazul în care reclamantului ar trebui să i se recunoască statutul de refugiat ipso facto

- 9 Cererea de azil ar trebui admisă, în cauză, dacă: (a) condițiile prevăzute la articolul 1 secțiunea D prima și a doua teză din Convenția de la Geneva, articolul 12 alineatul (1) litera (a) prima și a doua teză din Directiva 2011/95, respectiv la articolul 3 alineatul (3) prima și a doua teză din AsylG, care transpune dispoziția

directivei și (b) nu se aplică motivele de excludere în sensul articolului 1 secțiunile E și F din Convenția de la Geneva, al articolului 12 alineatul (1) litera (b) punctul 1 litera (b) și alineatele (2) și (3) din Directiva 2011/95, precum și al articolului 3 alineatul (2) din AsylG, care transpune dispoziția directivei.

- 10 Conform articolului 1 secțiunea D prima teză din Convenția de la Geneva, „[a]ceastă convenție nu va fi aplicabilă persoanelor care beneficiază în prezent de protecție sau de asistență din partea unui organism sau a unei instituții a Organizației Națiunilor Unite, alta decât Înaltul Comisariat al Organizației Națiunilor Unite pentru Refugiați.” „Atunci când această protecție sau această asistență va înceta pentru un motiv oarecare, fără ca situația acestor persoane să fi fost reglementată în mod definitiv, în conformitate cu rezoluțiile pertinente ale Adunării generale a Națiunilor Unite, aceste persoane vor beneficia, de drept, de regimul prevăzut de prezenta convenție”, în conformitate cu articolul 1 secțiunea D a doua teză din Convenția de la Geneva. Clauza de excludere de la articolul 1 secțiunea D prima teză și clauza de includere de la articolul 1 secțiunea D a doua teză din Convenția de la Geneva constituie o unitate, în sensul că aplicarea Convenției de la Geneva poate fi avută în vedere numai după îndeplinirea cerințelor prevăzute la cele două alineate ale dispoziției.
- 11 Conform articolului 12 alineatul (1) litera (a) prima teză din Directiva 2011/95, un resortisant al unei țări terțe sau un apatrid este exclus de la recunoașterea statutului de refugiat în cazul în care acesta beneficiază de protecția sau de asistența acordată de un organism sau de o instituție a Organizației Națiunilor Unite, alta decât Înaltul Comisariat al Organizației Națiunilor Unite pentru Refugiați, în conformitate cu articolul 1 secțiunea D din Convenția de la Geneva. În cazul în care această protecție sau asistență încetează din orice motive, fără ca situația acestor persoane să fi fost definitiv soluționată în conformitate cu rezoluțiile relevante ale Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, persoanele în cauză pot beneficia *ipso facto* de dispozițiile prezentei directive, conform articolului 12 alineatul (1) litera (a) a doua teză din Directiva 2011/95.
- 12 Motive de excludere în sensul articolului 12 alineatul (1) litera (b) și al alineatelor (2) și (3) din Directiva 2011/95 nu sunt disponibile în privința reclamantului. Acesta îndeplinește, de asemenea, condițiile clauzei de excludere de la articolul 12 alineatul (1) litera (a) prima teză din această directivă.
- 13 UNRWA este una dintre organizațiile și instituțiile Națiunilor Unite, menționate în aceste dispoziții. Semnificația concretă a formelor alternative de îngrijire, „protecția” și „asistența”, este determinată de activitatea desfășurată de UNRWA în cadrul mandatului său. Elementul determinant este dacă persoana în cauză face parte din categoria de persoane a căror îngrijire a fost asumată de către UNRWA, în conformitate cu mandatul său. Aceasta este, în orice caz, situația acelor persoane care - la fel ca reclamantul din speță - sunt înregistrate (în continuare) la UNRWA ca refugiați palestinieni. Această interpretare corespunde sensului și scopului clauzei de excludere, care ar trebui să garanteze, în primul rând, că

UNRWA, iar nu statele contractante, în special nu statele arabe, se vor ocupa de refugiații palestinieni.

- 14 Clauza de excludere cuprinde numai acele persoane care beneficiază în mod efectiv de ajutorul UNRWA. Dispozițiile în cauză trebuie interpretate în mod restrictiv. Motivul de excludere de la recunoașterea statutului de refugiat există nu numai în cazul persoanelor care beneficiază în prezent de asistență din partea UNRWA, ci și în cazul acelor care, puțin timp înainte de depunerea unei cereri de azil într-un stat membru, au beneficiat în mod efectiv de această asistență.
- 15 Reclamantul a beneficiat de protecție sau de asistență din partea UNRWA cu puțin timp înainte de depunerea cererii sale de azil, întrucât, conform „Family Registration Card”, a fost înregistrat ca membru al familiei în cadrul lagărului Yarmouk (situat în partea de sud a orașului Damasc)
- 16 Fără o clarificare a întrebărilor preliminare, instanța de trimitere nu poate efectua o evaluare a îndeplinirii cerințelor clauzei de includere de la articolul 12 alineatul (1) litera (a) a doua teză din Directiva 2011/95 în ceea ce privește persoana reclamantului.
- 17 Clauza de includere are ca scop evitarea lacunelor în materie de protecție. Prin urmare, nu mai există spațiu geografic pentru excluderea în principiu a recunoașterii în Uniunea Europeană a unui refugiat în temeiul Convenției de la Geneva, în cazul în care UNRWA nu mai acordă protecție sau asistență persoanei care a solicitat protecție internațională în cadrul Uniunii. Astfel, se poate considera că, în cazul în care, pe baza unei evaluări individuale a tuturor elementelor relevante, se dovedește că palestinianul apatrid în cauză se află într-o stare personală de insecuritate gravă, iar UNRWA, a cărei asistență a fost solicitată de persoana interesată, nu este în măsură să îi asigure condiții de viață conforme misiunii sale, acest palestinian fiind astfel obligat, din motive independente de voința sa, să părăsească zona de operațiuni a UNRWA.
- 18 Potrivit instanței de trimitere, atunci când se examinează dacă o asemenea protecție sau asistență în sensul clauzei de includere încetează să mai fie acordată pentru un motiv oarecare, este necesar să se diferențieze între data părăsirii zonei de mandat al UNRWA și data relevantă în conformitate cu articolul 77 alineatul (1) prima teză din AsylG. În continuare, se operează o diferențiere terminologică între, pe de o parte, zona de mandat al UNRWA (Area of Operations, a se vedea pentru comparație UNRWA, CERI VII.C.) ca totalitatea zonelor de operațiuni și, pe de altă parte, fiecare zonă de operațiuni în parte (Fields of Operation, vgl. UNRWA, CERI VII.E.).
- 19 Prin intermediul primei întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă, în evaluarea îndeplinirii cerințelor clauzei de includere la data părăsirii zonei de mandat al UNRWA, este relevantă din punct de vedere geografic numai zona de operațiuni a ultimei reședințe efective a persoanei

apatride în cauză sau dacă este necesar să se ia în considerare și alte zone de operațiuni.

- 20 Potrivit instanței de trimitere, ar trebui luată în considerare nu numai zona de operațiuni în care persoana apatridă a avut reședința efectivă la data părăsirii zonei de mandat al UNRWA, ci, în plus față de aceasta, și alte zone de operațiuni aparținând zonei de mandat al UNRWA, în funcție de ansamblul circumstanțelor fiecărui caz în parte.
- 21 Întrebările preliminare de la punctul 2 urmăresc să se clarifice condițiile în care ar trebui luate în considerare, în examinarea îndeplinirii cerințelor clauzei de includere, și alte zone de operațiuni, dacă nu chiar în general întreaga zonă de mandat.
- 22 Instanța de trimitere consideră că, în afară de zona de operațiuni a ultimei reședințe efective, ar trebui să se țină seama de acele zone de operațiuni cu care persoana apatridă a avut o legătură substanțială anterior datei la care a părăsit zona de mandat al UNRWA.
- 23 Palestinienilor apatrizi le poate fi indicată, pentru acordarea de protecție sau asistență, o altă zonă de operațiuni decât cea a ultimei reședințe efective, numai în cazul în care au o legătură substanțială cu zona respectivă. O astfel de legătură poate fi o ședere anterioară a persoanei în cauză în zona respectivă, dar și alte împrejurări, cum ar fi reședința în acea zonă a unor rude apropiate. În plus, pentru palestinianul apatrid în cauză, trebuie să fie posibil în mod rezonabil să intre pe teritoriul zonei de operațiuni respective și să își stabilească reședința în acea zonă. Autorizarea intrării în zona respectivă este supusă legislației zonei de operațiuni respective.
- 24 Cu toate acestea, jurisprudența Curții de Justiție ar fi de natură să indice faptul că, întotdeauna și independent de posibilitatea unui acces sigur și efectiv, este vizată întreaga zonă de mandat, deoarece, potrivit acesteia, este suficientă o acordare efectivă a protecției sau a asistenței în zona de operațiuni a UNRWA, iar noțiunea de zonă de operațiuni este utilizată - cel puțin în Hotărârea Alheto (punctele 7, 31 și urm.) - în sensul întregii zone transfrontaliere de mandat. Prin urmare, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă interpretarea proprie dată directivei este corectă. În acest context, este, de asemenea, necesar să se clarifice dacă o ultimă reședință obișnuită existentă sau anterioară în zona de operațiuni extinsă reprezintă o condiție pentru ca unui palestinian apatrid să îi poată fi indicat să solicite acordarea de protecție sau asistență UNRWA în acea zonă.
- 25 A treia întrebare preliminară urmărește să clarifice dacă acceptarea îndeplinirii cerințelor clauzei de includere este supusă unor restricții în cazul schimbării locului de reședință între diferite zone de operațiuni.
- 26 În jurisprudența Curții de Justiție, se precizează că simpla absență din zona de mandat UNRWA sau decizia voluntară de a părăsi această zonă nu ar trebui calificată drept o încetare a protecției sau a asistenței (Hotărârea El Kott și alții,

citată anterior, punctele 49 și urm., 59). Potrivit instanței de trimitere, la a treia întrebare preliminară ar trebui să se răspundă în sensul că excluderea recunoașterii statutului de refugiat statuată la articolul 12 alineatul (1) litera (a) prima teză din Directiva 2011/95 se extinde, de asemenea, la un apatrid care părăsește zona de mandat UNRWA întrucât se află într-o situație personală de insecuritate gravă în zona de operațiuni a reședinței sale efective, iar pentru UNRWA este imposibil să îi acorde protecție sau asistență în acea zonă, dacă acesta s-a dus în zona de operațiuni respectivă fără un motiv imperativ, deși în zona de operațiuni a reședinței sale anterioare nu se afla într-o situație personală de insecuritate gravă și, date fiind raporturile la momentul intrării în zona de operațiuni în care s-a dus, nu se putea aștepta că va beneficia de protecție sau de asistență din partea UNRWA și că se va putea întoarce, într-un timp previzibil, în zona de operațiuni a reședinței sale anterioare.

- 27 Întrebările preliminare de la punctul 4 urmăresc să se clarifice dacă, pentru evaluarea îndeplinirii cerințelor clauzei de includere la data relevantă a pronunțării deciziei (articolul 77 din AsylG) trebuie să se ia în considerare, din punct de vedere geografic, doar zona de operațiuni a ultimei reședințe obișnuite a persoanei apatride respective sau dacă, în acest scop, ar trebui luate în considerare și alte zone de operațiuni.
- 28 Pentru recunoașterea statutului de refugiat *ipso facto* în conformitate cu articolul 12 alineatul (1) litera (a) a doua teză din Directiva 2011/95, nu este suficient faptul că, la data părăsirii zonei de mandat, persoana în cauză a încetat să mai beneficieze de protecția sau de asistența acordată de UNRWA. În plus, este necesar ca, la data ultimei ședințe de judecată sau la data pronunțării deciziei de către instanța de fond în conformitate cu articolul 77 din AsylG, persoanei în cauză să îi fie imposibil să se întoarcă în zona de operațiuni și să se supună din nou protecției sau asistenței acordate de către UNRWA.
- 29 Instanța de trimitere tinde să considere că, atunci când se examinează menținerea îndeplinirii cerințelor clauzei de includere, în afară de zona de operațiuni a ultimei reședințe obișnuite, ar trebui incluse de asemenea acele zone de operațiuni cu care persoana apatridă în cauză are o legătură substanțială. O astfel de legătură poate fi stabilită, eventual, pe baza unei reședințe care este efectivă, dar nu este (încă) obișnuită. Acesta se poate întemeia, de asemenea, pe alte circumstanțe, precum reședința unor rude apropiate în respectiva zonă de operațiuni. Stabilirea reședinței în locul respectiv trebuie să fie posibilă în mod rezonabil pentru persoana în cauză.
- 30 Prin intermediul întrebărilor preliminare de la punctul 5, ar trebui să se clarifice semnificația celorlalte întrebări preliminare - eventual, a noțiunii - de importanță semnificativă - de reședință obișnuită.
- 31 Instanța de trimitere tinde să considere că adoptarea, de asemenea în acest context, a unei (ultime) reședințe obișnuite presupune doar că persoana apatridă și-a găsit efectiv centrul intereselor în zona de operațiuni în cauză, prin urmare șederea sa

acolo nu este doar una temporară, iar autoritățile competente nu au inițiat măsuri de încetare a șederii împotriva sa. Nu este necesar ca această ședere să fie de asemenea legală.

- 32 Potrivit jurisprudenței naționale, condiția necesară pentru stabilirea reședinței obișnuite este ca persoana să locuiască în țara în cauză nu numai temporar, ci pe o perioadă nedeterminată, astfel încetarea șederii fiind incertă. Circumstanțele obiective ale șederii trebuie să permită să se deducă o anumită permanență și regularitate. Persoana trebuie să își aibă centrul existenței în locul în care își are în mod obișnuit reședința. Instanța de trimitere se întreabă dacă definiția - luată din dreptul național - dată de ea țării reședinței obișnuite corespunde de asemenea noțiunii din dreptul Uniunii [a se vedea articolul 2 litera (d) și în special litera (n) din Directiva 2011/95], iar ulterior, în ce măsură sunt determinante celelalte chestiuni menționate în cadrul întrebărilor preliminare.